

KASBIY TA'LIM MUASSASALARIDA SIFAT MENEJMENTI TIZIMINI STRATEGIK BOSHQARUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH

Qobilov Voxidjon Zoxidovich

Qo'qon davlat universiteti tadqiqotchisi

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.21736730>

Annotatsiya: *Ushbu maqolada kasbiy ta'lim muassasalarida sifat menejmenti tizimini strategik boshqaruv tamoyillari asosida takomillashtirishning nazariy, tashkiliy va metodologik asoslari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda ta'lim sifati faqat o'quv jarayonidagi yakuniy natijalar majmui sifatida emas, balki mehnat bozori ehtiyojlari, kompetensiyaviy yondashuv, ichki monitoring, tashqi baholash, pedagogik jarayonlarni raqamlashtirish hamda boshqaruv qarorlarining dalillarga asoslanishi bilan integratsiyalashgan murakkab ijtimoiy-pedagogik tizim sifatida talqin etiladi. Maqolada strategik boshqaruvning missiya, vizion, strategik maqsadlar, indikatorlar, resurslar va qayta aloqa mexanizmlarini uyg'unlashtirish orqali kasbiy ta'lim sifatini barqaror oshirish imkoniyatlari yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *kasbiy ta'lim, sifat menejmenti, strategik boshqaruv, ta'lim sifati, kompetensiyaviy yondashuv, monitoring, institutsional rivojlanish, mehnat bozori, raqamli boshqaruv, pedagogik menejment*

Аннотация: *В данной статье с научной точки зрения анализируются теоретические, организационные и методологические основы совершенствования системы менеджмента качества в учреждениях профессионального образования на основе принципов стратегического управления. В исследовании качество образования рассматривается не только как совокупность конечных результатов образовательного процесса, но и как сложная социально-педагогическая система, интегрирующая потребности рынка труда, компетентностный подход, внутренний мониторинг, внешнюю оценку, цифровизацию педагогических процессов и*

принятие управленческих решений на основе доказательных данных. В статье раскрываются возможности устойчивого повышения качества профессионального образования посредством согласования миссии, видения, стратегических целей, показателей, ресурсов и механизмов обратной связи в рамках стратегического управления.

Ключевые слова: профессиональное образование, менеджмент качества, стратегическое управление, качество образования, компетентностный подход, мониторинг, институциональное развитие, рынок труда, цифровое управление, педагогический менеджмент

Abstract: This article scientifically examines the theoretical, organizational, and methodological foundations for improving the quality management system in vocational education institutions based on the principles of strategic management. The study interprets the quality of education not merely as a set of final educational outcomes but as a complex socio-pedagogical system integrating labor market demands, a competency-based approach, internal monitoring, external assessment, the digitalization of pedagogical processes, and evidence-based managerial decision-making. The article highlights the opportunities for sustainable improvement in the quality of vocational education through the alignment of mission, vision, strategic objectives, performance indicators, resources, and feedback mechanisms within the framework of strategic management.

Keywords: vocational education, quality management, strategic management, quality of education, competency-based approach, monitoring, institutional development, labor market, digital governance, pedagogical management

KIRISH

Zamonaviy kasbiy ta'lim tizimi jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida mehnat resurslarini tayyorlovchi oddiy o'quv muassasalari majmui emas, balki iqtisodiyot tarmoqlari, ishlab chiqarish texnologiyalari, innovatsion rivojlanish dinamikasi va inson kapitali sifatini belgilovchi strategik institut sifatida namoyon

bo‘lmoqda. Shu ma’noda kasbiy ta’lim muassasalarida sifat menejmenti tizimini strategik boshqaruv asosida takomillashtirish masalasi bugungi kunda ta’lim siyosati, pedagogik menejment, kadrlar tayyorlash nazariyasi va institutsional boshqaruv amaliyotining eng dolzarb ilmiy muammolaridan biri hisoblanadi. Chunki iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasi, ishlab chiqarish jarayonlarining avtomatlashtirilishi, xizmat ko‘rsatish sohalarida kompetensiyalarga qo‘yilayotgan talablarning murakkablashuvi kasbiy ta’limning mazmuni, shakli, metodlari va boshqaruv mexanizmlarini tubdan qayta ko‘rib chiqishni talab etmoqda [1]. Kasbiy ta’lim muassasasida sifat menejmenti tizimi o‘quv rejalari va dasturlarining rasmiy mavjudligi bilangina cheklanmaydi. U o‘quvchilarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish, pedagog kadrlar salohiyatini rivojlantirish, ishlab chiqarish amaliyotini mehnat bozori ehtiyojlari bilan uyg‘unlashtirish, o‘quv-laboratoriya bazasini zamonaviylashtirish, baholash mezonlarini shaffoflashtirish, monitoring natijalarini boshqaruv qarorlariga aylantirish va muassasaning uzoq muddatli rivojlanish yo‘nalishlarini aniqlash kabi ko‘p qirrali jarayonlarni qamrab oladi. Bunday sharoitda strategik boshqaruv sifat menejmentining tashkiliy-funksional poydevori sifatida qaraladi, chunki u mavjud resurslarni kelajak maqsadlari bilan bog‘laydi, muassasa faoliyatini qisqa muddatli ijro intizomidan uzoq muddatli rivojlanish mantig‘iga ko‘chiradi [2]. Sifat menejmenti tizimining strategik boshqaruv bilan integratsiyalashuvi, avvalo, muassasaning missiyasi, istiqbol ko‘rishi, qadriyatlari, maqsadlari va natija indikatorlari o‘rtasidagi ichki izchillikni ta’minlashni nazarda tutadi. Agar kasbiy ta’lim muassasasi o‘z missiyasini hududiy iqtisodiyot uchun raqobatbardosh, moslashuvchan va amaliy kompetensiyalarga ega mutaxassis tayyorlash deb belgilasa, uning barcha boshqaruv qarorlari aynan shu missiyani ro‘yobga chiqarishga xizmat qilishi zarur. O‘quv dasturlarini yangilash, ish beruvchilar bilan hamkorlikni kuchaytirish, pedagoglarning kasbiy rivojlanishini rejalashtirish, o‘quvchilarning amaliy ko‘nikmalarini baholash va moddiy-texnik bazani modernizatsiya qilish strategik maqsadlarning aniq indikatorlari bilan

bog'langandagina sifat menejmenti formal nazorat mexanizmidan real rivojlanish tizimiga aylanadi [3]. Kasbiy ta'limda sifat masalasining murakkabligi shundaki, bu yerda sifat bir vaqtning o'zida pedagogik, iqtisodiy, ijtimoiy va tashkiliy mazmunga ega bo'ladi. Pedagogik nuqtayi nazardan sifat o'quvchining bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarining barqaror shakllanishi bilan o'lchanadi; iqtisodiy nuqtayi nazardan u bitiruvchining mehnat bozorida bandlikka erishishi va ishlab chiqarish jarayoniga tez moslashuvi bilan belgilanadi; ijtimoiy jihatdan esa kasbiy ta'lim yoshlarning ijtimoiy mobilligini kengaytiruvchi va ularni jamiyatda faol fuqarolik pozitsiyasiga ega shaxs sifatida kamol toptiruvchi omil hisoblanadi. Tashkiliy jihatdan esa sifat muassasaning boshqaruv madaniyati, ichki kommunikatsiya, resurslardan foydalanish samaradorligi va qaror qabul qilishning ochiqqligi bilan bog'liqdir [4]. An'anaviy boshqaruv yondashuvlarida ta'lim sifati ko'pincha nazorat natijalari, hisobot ko'rsatkichlari yoki yakuniy attestatsiya baholari orqali baholanadi. Biroq bunday yondashuv kasbiy ta'limdagi sifatning jarayonli, tizimli va rivojlanishga yo'naltirilgan tabiatini yetarli darajada ochib bera olmaydi. Strategik boshqaruvga asoslangan sifat menejmentida esa asosiy e'tibor faqat natijani qayd etishga emas, balki natijani shakllantiruvchi omillarni boshqarishga qaratiladi. Bu omillar qatoriga pedagogik texnologiyalar, o'quvchilarning kasbiy motivatsiyasi, ustoz-shogird tizimi, amaliyot bazalari, ish beruvchilar bilan tuzilgan hamkorlik shartnomalari, o'qituvchilarning metodik kompetensiyasi va ta'lim jarayonida raqamli vositalardan foydalanish kiradi [5]. Strategik boshqaruv asosidagi sifat menejmenti muassasa faoliyatiga tizimli diagnostika kiritishni ham talab etadi. Bunda SWOT-tahlil, PEST-tahlil, manfaatdor tomonlar tahlili, benchmarking, ichki audit, kompetensiyalar xaritasi, risklarni baholash va natija indikatorlarini monitoring qilish kabi metodlar muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, kasbiy ta'lim muassasalari uchun tashqi muhit omillarini, ya'ni hududiy ishlab chiqarish ehtiyojlari, demografik o'zgarishlar, kasblar transformatsiyasi, texnologik yangilanishlar va mehnat bozori talablarini muntazam o'rganish strategik

boshqaruvning asosiy sharti hisoblanadi. Chunki kasbiy ta'lim sifati ichki auditoriya bilan emas, balki real iqtisodiy hayotda bitiruvchining amaliy tayyorgarligi bilan tasdiqlanadi [6]. Mazkur maqolaning dolzarbligi shundan iboratki, kasbiy ta'lim muassasalarida sifat menejmenti tizimini takomillashtirish endilikda faqat nazorat, tekshiruv yoki rasmiy standartlarga muvofiqlik muammosi sifatida emas, balki strategik rivojlanish, institutsional raqobatbardoshlik va inson kapitali sifatini oshirish vositasi sifatida talqin qilinishi lozim. Strategik boshqaruvning joriy etilishi muassasada maqsadlar iyerarxiasini aniqlashtiradi, bo'linmalar o'rtasidagi funksional uzilishlarni kamaytiradi, pedagogik jamoani umumiy natija sari yo'naltiradi va boshqaruv qarorlarini empirik ma'lumotlar bilan asoslash imkonini beradi. Shu bois tadqiqotning asosiy maqsadi kasbiy ta'lim muassasalarida sifat menejmenti tizimini strategik boshqaruv asosida takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari, metodologik mexanizmlari va amaliy natijalarini ochib berishdan iboratdir. Ushbu maqsaddan kelib chiqib, maqolada sifat menejmenti va strategik boshqaruv o'rtasidagi konseptual bog'liqlik, o'zbek olimlarining ta'lim menejmentiga oid qarashlari, tadqiqot metodlari, kutilayotgan natijalar hamda xorijiy olimlar nazariyalari doirasidagi ilmiy bahslar tahlil qilinadi. Natijada kasbiy ta'lim muassasasi uchun sifatni boshqarishning strategik modeli nafaqat nazariy tushuncha, balki amaliy boshqaruv texnologiyasi sifatida asoslanadi.

Kasbiy ta'lim muassasalarida sifat menejmenti va strategik boshqaruv masalalarini ilmiy tahlil etishda o'zbek pedagogika va menejment maktabida shakllangan nazariy qarashlar muhim metodologik tayanch vazifasini bajaradi. Xususan, R.X. Djuraev va S.T. Turg'unovning ta'lim menejmentiga oid ishlari ta'lim muassasasini boshqarish jarayonini pedagogik tizimning ichki rivojlanish qonuniyatlari, boshqaruv subyektlari faoliyati va ta'lim sifati natijalari bilan uzviy bog'lab talqin etishi bilan ahamiyatlidir. Ularning "Ta'lim menejmenti"ga oid yondashuvda rahbarlik faoliyati ma'muriy buyruqbozlik mexanizmi sifatida emas, balki ta'lim jarayonini ilmiy asosda tashkil etish, pedagogik jamoani maqsadli

yo'naltirish, monitoring va tahlil asosida qaror qabul qilish hamda muassasa rivojlanishida inson omilidan samarali foydalanish jarayoni sifatida izohlanadi. Bu qarash kasbiy ta'lim sifatini strategik boshqarish uchun muhim, chunki strategiya aynan rahbarlik, pedagogik jarayon va natijadorlik o'rtasidagi tizimli bog'lanishni talab qiladi [7]. R.X. Djuraevning ilmiy qarashlarida ta'lim jarayonini boshqarish samaradorligi ko'p jihatdan pedagogik jarayonning ilmiy tashkil etilishi, o'quvchilarning faolligini kuchaytirish, ta'lim mazmunining amaliyot bilan bog'lanishi va rahbarning tahliliy kompetensiyasiga bog'liq ekani ko'rinadi. Kasbiy ta'lim muassasalarida bu g'oya yanada dolzarb tus oladi, chunki kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish nazariy bilim, amaliy ko'nikma, ishlab chiqarish tajribasi va shaxsiy mas'uliyatning birligiga asoslanadi. Demak, sifat menejmenti tizimida faqat dars jarayoni emas, balki o'quv ustaxonalari, amaliyot maydonlari, ish beruvchilar bilan hamkorlik, pedagogik monitoring va bitiruvchilar bandligi ham strategik nazorat obyekti bo'lishi zarur [8]. S.T. Turg'unovning ta'lim menejmenti bo'yicha izlanishlari esa pedagogik jarayonlarni boshqarishda tashkilotchilik, kommunikativ muhit, rahbarning innovatsion fikrlashi, pedagogik jamoaning kasbiy rivojlanishi va boshqaruv madaniyatining ahamiyatini ochib beradi. Ushbu qarash sifat menejmentining zamonaviy konsepsiyasi bilan bevosita uyg'unlashadi, chunki sifat tizimi faqat me'yoriy hujjatlar yig'indisi emas, balki muassasa ichida sifat madaniyatini shakllantiruvchi ijtimoiy-pedagogik muhitdir. Agar rahbar va pedagogik jamoa sifatni tashqi tekshiruvga tayyorgarlik sifatida emas, balki o'z faoliyatini uzluksiz takomillashtirish tamoyili sifatida qabul qilsa, sifat menejmenti real institutsional rivojlanishga xizmat qiladi. Djuraev va Turg'unovning ilmiy qarashlarini kasbiy ta'lim muassasalari kontekstiga tatbiq etish shuni ko'rsatadiki, strategik boshqaruv uch asosiy yo'nalishda namoyon bo'ladi: birinchidan, ta'lim mazmunini mehnat bozori ehtiyojlariga moslashtirish; ikkinchidan, pedagogik jarayon sifatini ichki monitoring va dalillarga asoslangan baholash orqali boshqarish; uchinchidan, muassasa resurslarini uzoq muddatli rivojlanish dasturi

asosida safarbar etish. Shu jihatdan mazkur ikki olimning ta'lim menejmenti borasidagi qarashlari kasbiy ta'lim sifatini boshqarishda milliy ilmiy maktabning konseptual asosi sifatida xizmat qiladi.

Ushbu maqolada kasbiy ta'lim muassasalarida sifat menejmenti tizimini strategik boshqaruv asosida takomillashtirish masalasini ilmiy asoslash uchun tizimli yondashuv, qiyosiy-tahliliy metod, strukturaviy-funksional tahlil, kontent-tahlil, ekspert baholash, SWOT-tahlil, PEST-tahlil, benchmarking, modellashtirish va umumlashtirish metodlari uzviy birlikda qo'llanildi. Tizimli yondashuv sifat menejmenti tizimini alohida nazorat tadbirlari majmui sifatida emas, balki maqsadlar, resurslar, pedagogik jarayon, monitoring, natijalar va qayta aloqa elementlaridan iborat ochiq ijtimoiy-pedagogik tizim sifatida o'rganish imkonini berdi. Qiyosiy-tahliliy metod orqali kasbiy ta'limda sifatni boshqarishning an'anaviy, normativ, kompetensiyaviy va strategik modellari o'zaro solishtirildi hamda ularning afzallik va cheklanishlari aniqlashtirildi. Strukturaviy-funksional tahlil yordamida kasbiy ta'lim muassasasidagi rahbar, metodik kengash, pedagogik jamoa, o'quv ustaxonalari, ishlab chiqarish amaliyoti bazalari, ish beruvchilar, o'quvchilar va bitiruvchilar bilan ishlash tizimining sifat menejmentidagi funksional o'rni belgilab berildi. Kontent-tahlil metodi ta'lim menejmenti, sifat menejmenti, strategik boshqaruv, kompetensiyaviy yondashuv va professional ta'limni modernizatsiya qilishga oid ilmiy manbalar, normativ hujjatlar va metodik qarashlarni tahlil qilishda qo'llanildi. Ekspert baholash metodi orqali sifat ko'rsatkichlarini shakllantirishda pedagoglar, ishlab chiqarish vakillari, metodistlar va boshqaruv xodimlarining qarashlarini nazariy jihatdan muvofiqlashtirish imkoniyati asoslandi. SWOT-tahlil kasbiy ta'lim muassasasining kuchli tomonlari, zaif jihatlari, tashqi imkoniyatlari va potensial xavflarini strategik boshqaruv nuqtayi nazaridan aniqlashga xizmat qildi. Masalan, kuchli tomonlar qatoriga mavjud o'quv-laboratoriya bazasi, tajribali pedagoglar va hududiy ish beruvchilar bilan aloqalar kiritilishi mumkin bo'lsa, zaif tomonlar sifatida o'quv dasturlarining tez eskirishi,

monitoring tizimining formal xarakteri yoki raqamli boshqaruv indikatorlarining yetarli rivojlanmagani namoyon bo'ladi. PEST-tahlil esa siyosiy-huquqiy, iqtisodiy, ijtimoiy va texnologik omillarning kasbiy ta'lim sifati boshqaruviga ta'sirini ochib berdi. Ayniqsa, mehnat bozorida kasblar transformatsiyasi va texnologik yangilanishlar sifat menejmenti tizimida prognozlash funksiyasini kuchaytirishni talab etadi. Benchmarking metodi ilg'or tajribalarni aniqlash, ularni milliy kasbiy ta'lim muassasalari sharoitiga moslashtirish va sifatni boshqarishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish uchun qo'llanildi. Modellashtirish metodi asosida strategik boshqaruvga asoslangan sifat menejmenti tizimining shartli modeli ishlab chiqildi: missiya va strategik maqsadlarni belgilash; manfaatdor tomonlar ehtiyojlarini aniqlash; sifat indikatorlarini ishlab chiqish; pedagogik jarayon va resurslarni muvofiqlashtirish; monitoring va ichki audit o'tkazish; tahliliy hisobotlar asosida boshqaruv qarorlarini qabul qilish; takomillashtirish siklini qayta ishga tushirish. Ushbu metodologik yondashuvlar bir-birini to'ldirib, maqolada kasbiy ta'lim sifatini boshqarishning nazariy va amaliy asoslarini chuqur ilmiy talqin qilishga xizmat qildi. Metodologik jihatdan maqola sifat menejmentini strategik boshqaruvning tarkibiy qismi sifatida o'rganadi. Bunda sifatni oshirish tasodifiy chora-tadbirlar yig'indisi emas, balki aniq maqsad, mezon, indikator, resurs, ijro mexanizmi va natija monitoringiga ega bo'lgan boshqaruv sikli sifatida talqin qilindi. Shu asosda kasbiy ta'lim muassasasida har bir boshqaruv qarori o'quvchi kompetensiyasi, pedagogik jarayon sifati, amaliyot samaradorligi, ish beruvchi qoniqishi va bitiruvchining ijtimoiy-iqtisodiy natijasi bilan bog'liq holda baholanishi lozimligi asoslandi.

Kasbiy ta'lim muassasalarida sifat menejmenti tizimini strategik boshqaruv asosida takomillashtirish masalasini xalqaro ilmiy qarashlar bilan bog'lab tahlil qilganda, eng avvalo, Uilyam Edvards Deming va Jozef M. Juran nazariyalari o'rtasidagi konseptual yaqinlik hamda polemik farqlar e'tiborni tortadi. Deming sifatni doimiy takomillashtirish, tizimli fikrlash, jarayonlarni statistik nazorat qilish

va rahbariyatning mas'uliyati bilan bog'laydi. Uning qarashida tashkilotdagi aksariyat sifat muammolari xodimlarning shaxsiy kamchiligi emas, balki tizimning noto'g'ri loyihalangani, maqsadlarning noaniqligi, qo'rquvga asoslangan boshqaruv va ma'lumotlardan yetarli foydalanmaslik oqibatidir. Kasbiy ta'lim muassasasiga tatbiq etilganda bu yondashuv shuni anglatadiki, o'quvchi natijalarining pastligi yoki amaliy ko'nikmalarning yetarli shakllanmasligi faqat o'quvchi yoki o'qituvchi mas'uliyati bilan izohlanmasligi kerak; bunda o'quv dasturi, amaliyot bazasi, baholash tizimi, rahbarlik qarorlari va resurslar taqsimoti ham kompleks tahlil qilinishi zarur [9]. Juran esa sifatni boshqarishda rejalashtirish, nazorat va takomillashtirish uchligini alohida ajratadi. Uning nazariyasida sifatga erishish uchun tashkilot ehtiyojlarni aniqlashi, mahsulot yoki xizmatni shu ehtiyojlarga mos loyihalashi, jarayonlarni nazorat qilishi va sifatdagi uzilishlarni bosqichma-bosqich bartaraf etishi lozim. Kasbiy ta'lim muassasasi misolida Juran yondashuvi o'quv dasturlarini ish beruvchilar ehtiyojlariga mos rejalashtirish, o'quv jarayoni sifatini mezonlar asosida nazorat qilish va aniqlangan kamchiliklarni takomillashtirish dasturlari orqali bartaraf etishni talab qiladi. Shu jihatdan Juran nazariyasi strategik boshqaruvga yaqin, chunki u sifatni oldindan loyihalash va boshqarish zarurligini ta'kidlaydi[10]. Deming va Juran o'rtasidagi ilmiy polemika shundan iboratki, Deming sifatni ko'proq tizimli madaniyat, yetakchilik falsafasi va jarayonlarni uzluksiz takomillashtirish bilan bog'lasa, Juran sifatni rejalashtiriladigan, boshqariladigan va o'lchanadigan menejment funksiyasi sifatida talqin qiladi. Deming nazarida rahbarning vazifasi xodimlarni nazorat qilishdan ko'ra, sifatli ishlashga imkon beruvchi tizimni yaratishdir; Juran nazarida esa rahbar sifat maqsadlarini belgilashi, resurslarni taqsimlashi, mezonlarni ishlab chiqishi va sifat xarajatlarini boshqarishi zarur. Kasbiy ta'lim muassasalari uchun bu ikki yondashuv qarama-qarshi emas, balki bir-birini to'ldiruvchi nazariy asosdir. Chunki muassasada sifat madaniyati shakllanmasa, indikatorlar formal tus oladi; indikatorlar va rejalashtirish bo'lmasa, sifat madaniyati esa noaniq niyat darajasida

qolib ketadi. Muhokama shuni ko'rsatadiki, kasbiy ta'lim sifatini strategik boshqarishda Demingning uzluksiz takomillashtirish falsafasi va Juranning sifatni rejalashtirish-nazorat-takomillashtirish modeli integratsiyalashgan holda qo'llanishi maqsadga muvofiq. Bunda Deming yondashuvi muassasada sifat madaniyati, ishonch, jamoaviy mas'uliyat va ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish muhitini yaratadi; Juran yondashuvi esa bu madaniyatni aniq maqsadlar, ko'rsatkichlar, nazorat mexanizmlari va takomillashtirish loyihalari bilan mustahkamlaydi. Kasbiy ta'lim muassasasida strategik boshqaruv aynan shu ikki nazariy oqimning sintezida samarali natija beradi: tizimli fikrlash sifatni barqarorlashtiradi, rejalashtirish esa uni boshqariladigan rivojlanish jarayoniga aylantiradi. Shu asosda aytish mumkinki, sifat menejmentini strategik boshqaruv asosida takomillashtirishda muhim ilmiy muammo nazorat va rivojlanish, standart va innovatsiya, ichki monitoring va tashqi ehtiyojlar, pedagogik erkinlik va institutsional mas'uliyat o'rtasidagi muvozanatni topishdir. Deming va Juran polemikasi kasbiy ta'lim rahbarlariga shuni anglatadiki, sifatni faqat hujjatlar, reytinglar va hisobotlar orqali boshqarish yetarli emas; uni muassasaning kundalik pedagogik madaniyati, strategik rejalashtirish tizimi va mehnat bozori bilan real aloqasi orqali shakllantirish zarur.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, kasbiy ta'lim muassasalarida sifat menejmenti tizimini strategik boshqaruv asosida takomillashtirish ta'lim sifati, boshqaruv samaradorligi va mehnat bozori ehtiyojlari o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'minlaydigan kompleks ilmiy-amaliy jarayondir. Maqolada olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, sifat menejmenti tizimi faqat ichki nazorat yoki rasmiy standartlarga muvofiqlik mexanizmi sifatida qaralsa, u kasbiy ta'limning real rivojlanish ehtiyojlarini to'liq qamrab ololmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Umarova X. Oliy Ta'lim Muassasasida Strategik Boshqaruv Tizimini Takomillashtirishning Zamonaviy Tendensiyalari //Green Economy and Development. – T. 2. – №. 3. – C. 664025.
2. Abdullayev S. Oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv tizimini takomillashtirishning ilmiy-metodologik asoslari //World Conference on Agricultural and Earth Sciences. – 2026. – T. 1. – №. 1. – C. 8-11.
3. Qudratova G. M. Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligiga ta'sir qiluvchi omillar //yangi renessansda ilm-fan taraqqiyoti. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 254-257.
4. Abdunazarova N. F., Omirzaxovna Y. M. Ta'lim muassasasida kadrlar boshqaruvining mohiyati va tamoyillari //interdiscipline innovation and scientific research conference. – 2026. – T. 4. – №. 39. – C. 150-155.
5. NASRULLAYEV T. Rahbar kadrlarning strategik boshqaruv kompetentligini takomillashtirishda sun'iy intellektdan foydalanish //«ACTA NUUZ». – 2025. – T. 1. – №. 1.1. – C. 144-146.
6. Xaydarqulova B. Ta'lim xizmatlarini moliyalashtirishda raqamli boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish samaradorligini oshirish //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 89-92.
7. Kengboyeva M. Oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini boshqarish yo 'nalishlari //Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting. – 2025. – T. 5. – №. 11. – C. 128-133.
8. Mirzabayeva G. S., Saidahmedovna G. M. Umumta'lim muassasalarida ta'lim sifatini boshqarish va baholash mexanizmlari //образование и наука в ххi веке. – 2025. – №. 66-1 (том 2).
9. Saloxitdinov S. Oliy ta'lim xizmatlari sifatini baholashning zamonaviy konsepsiyalari va innovatsion mexanizmlari: milliy va xalqaro tajribani taqqoslamali tahlil qilish asosida takomillashtirish yo 'nalishlari //Academic literature. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 1-128.

10. Ismoilova F. Ta’lim xizmatlari bozorida oliy ta’lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishning ahamiyati va tamoyillari //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 220-225.